

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ograke dežele za vse leta 25 K, za pol leta 13 K, za četr leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leta 22 K, za pol leta 11 K, za četr leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leta 2 K. — Za tuge dežele toliko več, kolikor znača poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljanje naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne peti vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vpošiljavajo. — Uredništvo in upravljanje je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnosti naj se blagovljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnost pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34 — „Národná Tiskárna“ telefon št. 85.

Re-contra!

II

Lojalnim nasprotnikom g. dr. Šusteršič pač ni prištevati. Ker sem v svojem govoru bil označil pot, kako bi se dalo vprašanje razširjene deželne avtonomije naposled prilagoditi tudi težavnim razmeram izvnkranskih Slovencev, takoj se oglesi kričeč: „To vse je neizvedljivo, tega nikoli ne dopusti dotični deželni zastopi in njih nestrpne večine!“

Počasi, gospod doktor, „pas trop de zèle!“ Mari ne uvidevate, da s takim umovanjem odrečete Slovencem izven vojvodine Kranjske zadnjo mrvico upanja v boljšo bodočnost? Ako ste namreč pravo pogodili, ako je odpor deželnozborskih večin na Štajerskem, Koroškem, Primorskem v istini nepremakljiva zapreka, preko katere ne moremo, na kak način se pa potem sploh dā še pomagati našim manjšinam? Kar se zgolj nasvetuje v tem oziru: združenje slovenskih pokrajin v jedno upravno celoto, ali urejanje narodne avtonomije, o kateri je svoje dni celo Vaš somišljenik, g. Povše, poročal katoliškemu shodu, z jedno besedo, kar gori izumite na korist zatrtim obmejnim Slovencem, — vse se zadeva ob železno ograjo deželnih redov, ob strmo ozidje deželnozborskih sovražnih večin. Tedaj, Slovenci ob Dravi, Muri in Soči ter vi krvni bratje ob obalih jadranskega morja in v kršni Istri, pa Vam je narodna Vaša smrt gotova, kajti smrtno sodbo podpisal Vam je sam g. dr. Šusteršič. Le hvala Bogu, da veljavnost tega sodnika dosihmal še ni neoporečna!

V prah in pepel zdobil je g. doktor pod nepopisnim navdušenjem vernega svojega poslušstva moje pohlevne nasvete, potem pa je široko razpél modrosti polna usta ter strmečemu svetu oznanjal zložno pot, po kateri je ubogo Avstrijo rešiti vseh pretečih nevarnosti. „Dajte ljudstvu splošno direktno volilno pravico, ker potem bode ljudstvo že uveljavili svoje potrebe po svojih lastnih željah!“ To je Šusteršičeve skrivnostno razodetje: kaj taretate torej, državni avstrijski, in zakaj ne segate z obema

rokama po tem zrelem sadu njegove čudovite bistroumnosti!

Le jedna stvar ostala mi je zagonetka pri tem eminentnem projektu: kako nam rečuživovoriti blestečo to idejo?

Na dan kamniškega zborovanja baje g. dr. Šusteršič tega še sam ni znal, vsaj v celiem njegovem govoru ni dobiti sledú dotočnega konkretnega predloga. Z druge strani pa je docela jasno, da o parlamentarnem uresničenju Šusteršičevega nasveta ni moč govoriti, kajti v celiem državnem zboru, in sicer v obeh hišah skupaj ne bi bilo dandanes dobiti niti petdeset možne, kateri bi se hoteli ogrevati za jednak državnopravne eksperimente.

V Kamniku je tedaj molčal gostobesedni doktor o tej kardinalni točki, zato pa je takoj dan kasneje v dunajski časniki korespondenci „Information“ v dopisu, kojega je — pravi „Luca fā presto“ — z opično hitrostjo posredno ali neposredno vtihotapil v list znanega g. Grafa — prižgal svojo signalno luč. Stoprav tam se čita namešč: „Redner ist für die Oktroirung des allgemeinen Wahlrechtes.“ Sedaj torej vemo, pri čem smo!

In vendar morda ne popolnem! Da bi bil tak subreptiven nasprotnik, kakor je dr. Šusteršič, lahko bi mu v očigled faktu, da govor in piše povsod le o „splošni direktni volilni pravici“, sedaj uljudno z obrestmi vrnil ljubezni njegove komplimente, češ: „Možákar besediči in pisari o splošni volilni pravici ter zahteva octroi v tem smislu, pa niti tega ne ve, da je taka pravica v Avstriji že uvedena ustavnim potom l. 1897 z Badenijevu volilno reformo, vsled katere se je ustanovila peta volilna kurija!“

Toda jaz za svojo osebo se ne poslužujem jednacega orožja, drage volje ga prepuščajoč političnim otročajem v njih zasebno zabavo, — marveč iz konteksta Šusteršičevega govorja sklepam, da se on navdušuje za splošno jednako direktno volilno pravico. Ali za Boga svetega, saj to ni nobena nova iznajdba! Saj to dan za dnevom zahteva od dra. Šusteršiča in njegove stranke toliko sovražena in napadana avstrijska socialna demokra-

cija! Kar se je pri veliki gostiji v Šusteršičevem kamniškem restaurantu serviralo nerazvajenim kmetskim želodcem obojega spola, so ostanki in pomise iz dr. Adlerjeve ljudske kuhinje, in s tako krmo hočeta nasiliti vodja kranjskih klerikalcev in politično precej nezrelo duhovsko njegovo spremstvo ubogi naš narod!

V istini daleč smo zaredili. Ali najtoplejš zahvalo g. doktorju za neprecenljivo zlobudravost, s kojo je razkril in obelodanil pristni značaj svoje stranke. „Memphis juvabit“. Z njegovim govorom v roki konstatujemo danes, da je žalibog tekom zadnjih let na Kranjskem preminula našemu političnemu razvoju prepotrebna katoliškokonservativna stranka, ter da se pri Šusteršičevem in njegovih samopašnih sate litev oblastnem vodstvu na njenem mestu šopiri radikalno-demagoška frakcija. Vso čast slehernemu prepričanju, radikalnega neizvzemši, katero s svojega stališča dosledno zahteva jednak volilno pravico. Ali potem na dan, gospod doktor, s pravo svojo barvo ter proč s staro firmo, do katere nimate nobene pravice več! Jasni se med nami: Vzdržujoči živelj zastopa dandanes na Kranjskem zgolj tolikrat ovadjeno in očneno na prednjaštvu, in kdo nam more zameriti, ako se v očigled govorniškim izgredom na kamniškem shodu obračamo do visokih pokroviteljev naše klerikalne struje, zlasti pa do njenega protektorja v poljedelskem ministrstvu z odkritim vprašanjem: Koliko časa se bode še z državnimi sredstvi podpirala Šusteršičeva strankarska organizacija in njeno avstrijskemu blagru škodljivo strmljenje?!

Toda g. dr. Šusteršič je dejal še več. Doslovno nahaja se v njegovem govoru sledeči odstavek:

„Ako smo naredili s tem, da smo se ž njimi (scil. s češkimi veleposestniki) zvezali, morda kak kompliment avtonomiji, pa nismo rekli, da smo za to, da se avtonomija uvede v sedanjih razmerah. Prej ne — dokler se ne upelje splošna direktna volilna pravica! To je naše stališče!“

Ali se pač g. doktor danes, ko je po nedeljski govorniški piganosti njegovi baje že nastopil obligatni „maček“, že popolnem zaveda razjedajočega učinka nepremišljenih njegovih besed? V nasprotnem slučaju mu nevplivnosti nekoliko pojasniti dejanski položaj!

Vidite, častiti gospod doktor, po večletni maločastni agoniji ohrabrla se je vendar enkrat slovenska krščansko-narodna zveza do političnega čina. V zadnjem trenotku, namreč takoj po oni pomembni ponočni seji z dne 8. junija ustanovila se je po iniciativi našega kluba ožja parlamentarna skupina s Treuenfelsovim središčem in češkim veleposestvom, in povsod v širnem cesarstvu, kjer koli še gorka srca bijejo za mejnaročno pravičnost ter za obstanek staročastne naše države, povsod so radostno pozdravljali novo to organizacijo kot kristalizacijsko jedro prihodnje krepke večine. In danes pod utisom Vašega govora, kako stojimo danes?

Dunajski „Vaterland“, konservativno glasilo par excellence, ostro obsojajoč Vaše neosnovane napade na moj novomeški govor, o katerem priznava, da se je sukal v mejah od slovenske krščansko-narodne zveze sprejetega programa, piše z ozirom na našo novo zasnovano zvezodoščnost tako-le:

„Die Rede des Herrn Dr. Šusteršič scheint den weiteren Bestand dieses eben erst gegründeten Verbandes in Frage zu stellen.“

Ali sedaj še ne spoznate, do katerega vratolomnega propada tirate Vi in Vaša skrajno škodljiva politika siromašni narod slovenski? Ali ste v istini tako od Boga zasplošnjeni, da ne sprevidite, da se morajo proti programu takega političkega mlekozobnega, kakor ste se ga Vi skazali na kamniškem shodu, kakor en mož dvigniti vse stranke, dosihmal zdržene v državnozborski desnici? da bodo v slučaju, ako se slovenska delegacija, v kateri prevagujejo ožji Vaši pristaši, udá suggestivnemu Vašemu vplivu, posledice nastale, iz kojih mora z neizprosno logiko izvirati popolna osamelost naših zastopnikov v drž. zboru? In kaj potem? —

LISTEK.

Stotnikova uniforma.

Spisal Anton Čehov.

(Konec.)

„To je prava nadloga s to gospodo!“ je zaklical vsakemu mimoidočemu. „Joj, koliko sem se trudil! Ves umoren sem. Tem izomikanim ljudem kaj prav storiti, ni tako lahko.“

Ko je bil gotov z likanjem in očejanjem, si je namazal lase z oljem ter se skrbno počesał. Potem je zavil uniformo v čist robec in šel v stotnikovo stanovanje.

„Sedaj ne utegnem baviti se s teboj, bedak“, je zavil nad vsakim, kogar je srečal. „Li ne vidiš, da nesem stotniku njega uniformo? To neumno ljudstvo!“

Aksinija je stala na pragu, smehljala se sramljivo ter zaklical:

„Čestitam na zaslužku, Trifon Pantelejč!“

„Kako si neumna, žena!“ je odvrial Merkulov. „Ti pač misliš, da dostačna gospoda takoj plača? Le nikar se ne domišljaj kaj takega! K večjemu kramarji in pri-

prosto ljudstvo ti našteje kar gotov denar na mizo, ti neumna gos!“

Naslednja dva dneva je prebil Merkulov na peči. Ne da bi bil kaj jedel ali pil, je prežil samo v prijetnih počutkih nasilenega slavohlepja ter je imel oblije kakov Herkul, ko je dovršil svoje junaške čine. Tretji dan pa je šel k stotniku po plačilo.

„Ali je njega visokorodnost že vstala?“ je mrmral, ko je vstopil v predsobo, obrnivši se k slugi.

Dobil je zanikujoč odgovor, toda ostal je v predsobi, naslonjen na podboj vrat ter čakal.

„Spodi ga! Reci mu, naj pride v soboto“, je čul Merkulov stotnikov glas, ki je prihajal iz spalnice.

Isto je čul tudi naslednjo in tretjo soboto. Mesec dni je hodil k stotniku, prebil je po cele ure v njegovi predsobi ter je čul vedno sporočilo, naj gre k vrugu ter pride v soboto zopet. Toda Merkulov ni izgubil niti nade, niti potrpljenja, da, niti godrnjal ni. Nasproti, bil je dobre volje, vedno čakanje v predsobi mu je ugajalo. Besede: „Spodi ga!“ so mu donele kakor mila godba na uho.

„Na tem je pač takoj spoznati pravo nobleso!“ je vzklknil zadivljen, kakor

hitro je prišel domov. „Pri nas v Peterburgu delajo vsi tako!“

Merkulov bi bil hodil do konca dni k stotniku ter čakal v njegovi predsobi, da ni Aksinija burno zahtevala nazaj denarja katerega je skupila za kravo.

„Ali si dobil denar?“ S temi besedami ga je pozdravila vsakokrat. „Zopet ne? Ti pasja duša! Ali me hočeš napraviti besno? Mitka, kje je metla?“

Nekega večera se je vračal Merkulov s trga; na hrbtni je nesel vrečo oglja, njegova žena ga je spremljala.

„Le čakaj, ko prideva domov, te že pošteno nabijem! Le čakaj!, je mrmrala ter mislila pri tem na denar za kravo. „Ta zlodej, ta stotnik je pa tudi fina rastlinica! Naroči si uniformo, a ne misli na to, da jo je treba plačati. In ta bedak, moj mož se vede, kakor da mu je izkazal veliko čast. Vun vržen denar!“

Mahoma je Merkulov obstal kakor pritib ter veselo kriknil. Iz bližnje gostilne je planil gospod s cilindrom; njegov obraz je bil rudeč, kakor da je vinjen. Za njim je hotel stotnik Určajev z biljardnim drogom v roki. Bil je razoglav, imel je razmršene lase, uniforma je bila od krede umazana in

raztrgana. Našiv na ramu je visel navzdol in zadej so manjkali trije gumbi.

„Jaz ti pokažem, kako se goljufa pri igri, ti malopridnež!“ je grmel Určajev, menj tem ko si je brisal znojno čelo ter grozil z biljardnim drogom. „Jaz ti pokažem kako se igra s poštenimi ljudmi!“

„Glej no, glej!“, je šepnil Merkulov svoji ženi, menj tem ko jo je dregnil ter se zamaknjeno režal. „Na tem takoj spoznaš imenitnega gospoda. Kamar, ki si je nabavil novo obleko, jo ima neskončno dolgo, predno jo zanosi; ta pa je že uničil svojo uniformo ter bi pač potreboval drugo.“

„Pojdi tja in zahtevaj svoj denar“, mu je pošeplila Aksinija.

„Ali si nora, ti neumna žena! In na cesti? Za nič na svetu!“

Toda vse upiranje ni nič pomagal. Aksinija ga je prisilila, da je šel k besnemu stotniku prosit svoj denar.

„Proč! Poberi se odtod!“ je zavril nad njim stotnik. „Dolgočasiš me!“

„Saj razumem to! Vaše visokorodje prav dobro razumem ... jaz sam bi se tudi ne bil drznil ... toda moja žena je neumna stvar ... Saj veste, kako nespametna zna biti takale ženska! ...“

„Vzemi te zlodej! Jeziš me, ti pra-

sh 30 L

Toliko tedaj politiku dru. Šusteršiču, z narodnim gospodarjem istega imena se danes ne bodev bavil. Uveril se pa bode morebiti, da poznam i jaz nekoliko državnih zakon o pridobitnih in gospodarskih zadružah z dne 9. aprila 1873., drž. zak št. 70 in dotedna kasnejša določila, ter da mi tudi razmere kranjskega zadružništva niso popolnem neznane. O tem se utegne prepričati tedaj, kadar budem, kruto izzvan baš po njegovi oholosti, na pristojnem mestu dvignil svoj glas v obrambo oškodovanega srednjega stanu, čisto objektno opisujem naše zadružne odnosaje.

In sedaj še nekaj mirnih besedic v zornemu katoličanu g. dru. Šusteršiču!

Z ono spremnostjo, koja označuje in diči „den praktischen Geschäftskatholiken“, drapira se blaženi najemnik prvega nadstropja Ovijačeve hiše pri vsaki primerni ali neprimerni priliki z daleč vidnimi znaki svojega verskega prepričanja. Po njegovih besedah soditi ves je prešinjen najglobokejšega rešepka pred katoliškim katekizmom. Polemizajoč proti moji trditvi, da ni pravično, isto važnost za državo, isto zanimanje za njene koristi in isto mero političnih pravic odkazati na pr. svetovnoznanemu vseučiliščnemu profesorju in cestnemu pometaču, vskliknil je v Kamniku, seveda po svoje zavijajoč jasne moje besede: „Vsek cestni pometač, ki katekizem ve, je bolj pameten kakor tak učenjak“. Ali sedaj usojam se v svoji pohlevnosti staviti versko navdahnenemu dru. Šusteršiču tole precizno vprašanje: Je li mu je znana tudi osma božja zapoved, katera se glasi: Ne pričaj po krivem zoper svojega bližnjega“?

O tem zanimivem poglavju krščanske morale pa spregovorim v tretjem in ob jednem končnem članku.

V Novem mestu, 23. avgusta 1900.

Fr. Šuklje.

V Ljubljani, 24. avgusta.

Avtrijska irredenta

je začela končno vendarle zanimati tudi nemške lojalne časopise. Doslej so opozarjali vlado na nesramno počenjanje Lahonov le slovenski časopisi, in tajiti se ne da, da je brezbržnost nemških, zlasti vladnih krovov največ pripomogla, da dviga irredenta tako predzrno svojo glavo v naši državi, zlasti na Primorskem in v Istri. Ta irredenta je največja zatirateljica slovenskega življa, ker ve, da so Slovani največja zapreka njenim izdajalskim stremljenjem. Sedaj pa ne bo menda treba več slovanskemu časopisu igrati ulogo — redarjev, kajti tudi ugledni nemški listi so začeli pazljivo zasledovati italijansko irredento. Naj bi le ne dajali hkratu potuhe nemški irredenti! „Vaterland“ poroča o nesramnih demonstracijah irredentovcev na južnem Tirolskem. Tam je bila ob času smrti italijanskega kralja vsaka hiša v črnih zastavah, gospoda je bila v žalnih oblekah in brzjavje — često v nečuvani predzrnosti stiliziranih — so pošljala italijanski vladni avstrijski oblastva, društva in posamezniki. Ko pa je umrla cesarica Elizabeta, vsega

vim!“, je zakričal nad njim besni stotnik. Oči so mu žarele, bil je pijan.

„Saj razumem, vaše visokorodje! Saj pravim le radi stare babe. Kajti, razumite, denar je njen, prodala je namreč kravo židu“.

„A tako, ti še razgrajaš, ti bedak!“

Stotnik je zamahnil in daleč na okrog je zadonel pok. Z Merkulovega hrbta je padlo oglje v blato. V njegovih očeh so žarele iskre, čepica mu je padla iz rok. Aksnija je bila kakor odrevnela. Minuto je stala povsem zbegana, potem je iskalno nje oko soproga. V svoje največje začudenje je opazila, da je njegov obraz žarel v srečnem smehljaju. Solze veselja so se svetile v njegovih očeh...

„To je pač pristna noblesa“, je mrmar zadivljen. „To je res odlično, izomikano vedenje. Prav tako je bilo, na istem mestu... ko sem prinesel baronu Spuzelu njegov kožuh. Tudi on je zamahnil ter me udaril. Prav tako tudi polkovnik Sambulatov... Kakor hitro sem prišel k njemu, je planil pokonci ter mi dal zaušnico. Ah, da, žena, lepi časi so minuli. Toda kaj razumeš ti o tem? To so bili časi!“

Merkulov je resignirano mahnil z roko, pobral svoje oglje ter stopical domov.

tega ni bilo. „Alto Adigo“ je pisaril te dni sila patriotično napram — Italiji, prav kar tržaški irredentovski listi. „Reichswehr“ piše, da se docela strinja s „Vaterlandom“, ki pravi, da je kriva teh nezdravih razmer vlada, ter da je zadnji čas pokazati irredentovcem želesno pest! „Ali pa hočejo v Avstriji zopet žakati, da bo — prepozno?“ vprašuje „Reichswehr“?

Nemci in Francozi.

Vsako leto se slavi na Nemškem z veliko slovesnostjo zmaga Nemcev nad Francozi pri Sedanu. Seveda so bile te slavnosti za francoški narod jako mučne in žaljive. Letos pa menda teh slavnosti ne bo, ker so začeli vojaški krogi agitirati za to, da se proslava bitke in zmage pri Sedanu opusti. Vojaški krogi menijo namreč, da so francoški in nemški voji na Kitajskem jedini in složni, ter da zategadelj ne gre, da bi se doma slavila zmaga nemškega vojaštva nad francoškim. Tudi časopisje podpira to agitacijo, tako da se menda tudi vlada tej želji ne bo upirala, in da slavlja zmage pri Sedanu ne bo odredila. V generalnem štabu grofa Walderseeja bo šef francoški general Negrier, prideljen mu bo polkovnik Marchand in še sedem francoških višjih častnikov. Vse to se smatra dokazom, da so se razmere med sovražnima državama dokaj izboljšale.

Vojna na Kitajskem.

Na Kitajskem postaja mirno. Že par dni ni slišati o nobenih bojih, in zdi se, da je napravila zmaga mednarodnih vojev nad Pekinom na Kitajce silen vtisk. Grof Waldersee menda ne bo imel nobenega drugega posla, kakor z raznimi paradami pritisnati na kitajsko vlado pri sklepanju miru. Vojna je prav za prav že končana. Revolucija se je bila razširila itak le v pokrajini Čile in v Mandžuriji, drugod pa je ostalo pri nevažnih nemirih. Lihungčang še vedno poskuša pridobiti razne vlade, da bi začele posredovati za mir, a nihče ga ne posluša, ker znano ni, kdo ga je pooblastil za pogajanja ter je docela neznano, kdo je danes faktični vladar Kitajske. „Frankfurter Zeitung“ poročajo iz Berolina, da nameravajo veleni vlasti okupirati pokrajino Čili. Iz Bruslja pa javljajo, da obsegajo bodoča pogajanja s kitajsko vlado sledče točke: najostrejše kaznovanje princa Tuana in generala Lipinga ter vseh členov državnega sveta. Ki so podpirali izgrede boksarjev, — odstavi se cesarica vdova — in nastavi zopet odstavljeni cesar Kwangsu, katerega pa bo nadzirala evropska kontrola. Zasedejo se Pekin in nekatera druga mesta. Iz največjih poročil o zasedanju Pekina je razvidno, da so bili prvi na zidovju Rusi, ki so prvi zavzeli vrata ter prvi nataknili svojo zastavo. Nekaj pozneje so se polastili zidovja Japonci. Rusi so se sploh v vsej vojni proti Kitajcem odlikovali najbolj.

Buri in Angleži.

Nedavno je izdal maršal lord Roberts odredbo, ki dokazuje, kako silno jezi tega „nepremagljivega“ generala, da ne more zmagati Burov, dasi jih je vsaj petkrat manj kakor angleških vojakov. Izdal je ukaz, ki je naravnost proti mednarodnemu pravu ter je klasičen dokaz, kako surori, krivični in barbarski so Angleži proti Burem. Roberts je namreč ukazal, da je s smrtno kaznovati vsakega Bura, ki prelomi prisočno, da bo ostal nevtralen. Vse Bure, katere je dobiti v okraju, ki niso prisegli neutralnosti, je odpeljati kot ujetnike na otok sv. Helene, vsa poslopja, v katerih so se skrivali Buri, je porušiti do tal. Te ukaze je treba vršiti z vso brezobzirnostjo. Roberts sam je dal v barbarščini drugim generalom vzgled s tem, da je dal tri ure okoli in okoli požgati in uničiti vse, kar je burskega, ker so Buri v tistem okraju napadli neki železniški vlak. Znano pa je, da Angleži Bure siloma primorajo k neutralni prisegi, ki potem takem nima prav nobene veljave. Angleži so proglašili Bure za „vstaše“, ne pa kot narod, ki stoji v vojni za svoje pravice. Zato pa ravnajo Angleži z Buri kakor z vstaskimi divjadi. Vse to pa je le sad maščevalnosti, ker vsa vojna umetnost angleških generalov ne more opraviti ničesar proti burskim farmerjem, ki niso videli nobene imenitne vojne šole. Krüger je izdal sedaj odgovor na Robertsove ukaze ter pravi, da je nepotrebno odlagati orožje, ker odvaja Roberts vsakega Bura, ki ima več kot 12 let, na Heleno. Takisto je brezkoristno zapuščati Burem vojne vrste, kajti čim bolj se bližajo svojim farmam, tem bližje so sv. Heleni. Roberts je

začel, ker denar ni izdal ničesar, in ker cela vojska generalov s svojimi skoraj brezštevilnimi vojaki ne opravi ničesar, z najnižjimi, našsrmatnejšimi sredstvi. S tem je škodil Roberts svojemu ugledu silno ter je udušil še zadnjo iskrico simpatij, katere je morda gojil kdo do angleškega naroda.

Dopisi.

— Iz poštnih krovov, 22. avgusta. (Zahteve poštnih uslužbenk.) Vaš list je prinesel v štev. 190. dopis iz Ljubljane z dne 18. t. m., v katerem poštni in brzjavne manipulantinje svoje moči popisujejo in po odpomoči kličejo. Naj mi bode dovoljeno, da vsim, ki se zanimajo za razvoj ženskega uradništva, nekoliko pojasnim službene razmere naših poštnih uslužbenk.

Pred 29. leti se je prvič poskusilo prarbiti v brzjavnih uradih ženske moči, in le v svrhu varčnosti. Prve telegrafistke so plačevali po 25 gld. mesečno in le za znanje Hughes aparata 5 gld. več. Toda pri tem ni ostalo vedno. Sad emancipovanja se je pokazal pri poštnih uslužbenkah najprvo. Njih organizacija, njih vedno se ponavljajoče zahteve in peticije so dosegle, da se je stanje poštnih uslužbenk v teku let znatno, reklo bi naravnost, popolno zboljšalo.

Do septembra 1898. sprejemale so se ženske moči le začasno, provizorično, to je kakor je nanesla potreba. Vsaka kandidatinja, ki je danes vstopila v poštno državno službo, bala se je, da jo morebiti jutri ne odpustijo. Manipulantinje, ki so služile že dolgo vrsto let, vendar niso bile brez skrbi, da se jih nekoga dne ne porine čez prag. Za časa bolezni ustavila se jim je plača. To stanje poštnih uslužbenk bilo je zares ubogo, in vsakdo jim je iskreno privoščil, da je s 1. septembrom 1898. prenehalo to žalostno razmerje med njimi in poštnim erarem. One so se v službi definitivnim potrdile, le smrt, prostovoljna ločitev ali odpustitev disciplinarnim potom zamore razvezati vez med njimi in državo. Tudi na novo sprejete nastavljajo se od tedaj definitivno.

Prva plača mesečnih 25 gld. ni primeroma dolgo trajala, zvišala se je na 30 gld. S 1. septembrom 1898 pa se je tudi ta na novo uredila. Ne samo, da se je, ko je sprejeta kandidatinja doslužila pet službenih let (tu se všeje doba prakticiranja), povišala plača od 30 na 35 gld. mesečno, marveč zvišuje se vsakih 5 let za 5 gld. mesečno tako dolgo, da doseže sveto 50 gld. S tem se je dosegel velik napredok, da manipulantinje ne ostane celo službeno dobo pri prvi plači, ampak da se ji taista z leti zvišuje. Dasiravno je že tako urejena plača stanje poštnih uslužbenk zboljšala, se jim je vendar z 1. julijem t. l. na novo in zopet na bolje uredila. Doba 5 let, da dosegejo povisanje, se jim je skrčila na 4 leta in do tedaj maksimalna mesečna plača 50 gld. zvišala se jim je na 150 kron, to je 75 gld. Toda že danes, jeden mesec po tej novi uredbi tarnajo, da se jim godi krivica. Res, prvi zaslужek za današnji čas ni velik, a pri tem ne ostane, z leti množi se tudi zaslужek. Poštni praktikant mora z 25 oziroma 33 gld. mesečno prebiti skoro cele 4 leta, ali ne bi potem mogla poštna manipulantinje isto dobo preživeti z 30 oziroma 35 gld. Njen pravi sovrstnik, poštni manipulant doseže maksimalno plačo 60, ona sama pa 75 gld. Kdo je tukaj na boljem?

Najmanj dopustna pa je zahteva, da se poštni manipulantinje uvrstijo med uradnike XI. činovnega razreda. One utepeljujejo to svojo željo s tem, češ, da imajo isto delo, isto odgovornost kakor uradniki. A to je le slepilo za nevedno občinstvo. Vsakdo, ki je imel le jedenkrat, in da si le za trenotek priliko, ozreti se v notranje prostore večjega poštnega urada, na pr. v pisemske špedicije, kjer se z največjo hitrostjo dela noč in dan, kjer sliši neprestani šum in ropot, komaj se odpravi jedna ekspedicija, že pride ali se odpravlja druga, da se uradnikom niti odpotiti ni mogoče, ali v prostore vožne pošte, kjer najdeš isto vrvenje in drvenje, ne najdeš v teh prostorih ženskih uslužbenk. Prevelikemu trudu in napornosti ženska ni kos, še manj pa bi bila porabna v nočni službi. Kaj šele v ambulančnem vozlu, kjer je dandasne žišče poštnega napora, kedaj bodeš tam

našel žensko? Njo vidiš pri zgodji pisarniških opravilih, kakor pri prepisovanju, pri vknjiževanju. Jedino odgovornnejšo mesto imajo pri prodaji poštnih vrednostij. Pri brzjavah jih vidiš res v veliki množini, a še to so jim poverjene le krajše, manj odgovornje proge. Dobro rabljive so pri telefonu, toda samostojne niso in zamojejo opravljati službo le pod moškim vodstvom.

Iz vsega tega je razvidno, da delo in odgovornost poštnih uslužbenk nista taista z napornim delom in težko odgovornostjo uradnikov. Zato naj poštne in brzjavne manipulantinje ne segajo prekviško, ker, kakoršno delo, takšno plačilo.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 24. avgusta.

— Ljubljanska kreditna banka. Danes dopoludne se je vršil ustanovni občni zbor tega, za narodnogospodarski razvoj v vseh slovenskih deželah prepomembnega zavoda. Zborovanje je v imenu koncesionarjev otvoril župan gospod Hribar, ki je konstatiral, da je po 29 udeležnikih zastopanih 912 delnic, in opozoril, da so na dnevnem redu samo tri točke: 1. volitev predsednika ustanovnemu zborovanju, 2. volitev devetih članov upravnega odbora in 3. volitev petih članov nadzorovalnega odbora. Na predlog gospoda Gorupa je bil predsednikom zborovanja z aklamacijo izvoljen župan g. Hribar, ki je zborovalcem predstavil vladnega zastopnika, deželnovladnegačetnika gospoda markija Ganzija, in zapisnikarja, notarja gospoda Plantana. Župan gospod Hribar je v kratkem ogovoru povdral, da je velika udeležba dokaz živega zanimanja za banko in dokaz, da imetelji zastopanih 912 delnic spoznajo veliki pomen nove banke za mesto, za deželo in za ves narod. Gornik je omenil, da ni brez pomena, da se ustanovi nova banka prav v dnevih, ko praznuje cesar svojo 70letnico, saj se je za vladanja cesarja Franca Jožefa I. vse gospodarsko življenje v državi znamenito povzdignilo in je pozval navzočnike, naj zakličejo cesarju trikrat „Slava“, čemur so se zborovalci z navdušenjem odzvali. Nadalje je župan g. Hribar omenil, da bi se moral v smislu § 46. bančnih pravil ustanovni občni zbor razpisati v „Slovenskem Narodu“, v „Slovencu“, v „Laibacher Zeitung“ in v „Wiener Zeitung“. Objavil se je ta razpis razen „Slovenca“ v vseh imenovanih listov. Koncesionarji so ga hoteli tudi v „Slovencu“ objaviti, toda ta razpisa ni hotel objaviti in sicer, kakor se je izreklo upravnemu, vsled tega ne, ker je dr. Šusteršič prepovedal objaviti karkoli o novi banki. Upravnost „Slovenca“ je to pismeno potrdilo, kar je zadosten dokaz, da koncesionarji v § 46. določenemu pogoju glede objave niso mogli ugoditi v polnem obsegu, tako da je ustanovni občni zbor vzliti temu pravilno sklican. Na to se je vršila volitev u pravnega odbora in so bili izvoljeni gg. Kornelij Gorup, Ivan Hribar, dr. Jos. Jahoda, I. Knez, Fr. Kollmann, I. Otto, dr. Jos. Špitalký, dr. Iv. Tavčar in Urb. Zupanc. V nadzorstveni odsek so bili voljeni gg. A. Dečman, Jos. Lavrenčič, G. Jelovšek, Fr. Pavlin in Fr. Mally. Volitvi je sledila kratka debata, ki jo je otvoril dr. Sernek, toplo pozdravljaje novo banko in dodavši željo, da se bančna glavnica kmalu zviša. Slovenci smo bili tacega zavoda nujno potrebni, da se povzdigne naše gospodarstvo. Denarja je pri nas še dosti, to vidimo v posojilnicah, kjer so zbrani lepi milijoni, manjka pa podjetnosti in tehnikov. Ker stoji „Živnostenska banka“ novemu zavodu na strani, je upati, da dobimo s Češkega tehničnih moči, dokler nimamo svojih. Župan gosp. Ivan Hribar je pripomnil, da se je začetek iz previdnosti nalašč določil manjši kapital. Če bo potreba, se lahko zviša. Nova banka ima nalogo, udeleževati se komercialnih in industrialnih podjetij in nastopi morda že v kratkem s takim predlogom. Če bodo delničarji videli uspehe, sledila bodo kmalu nova podjetja. S tem se povzdigne občne blagostanje, a samo narod, ki živi v blagostanju, postane tudi svoj. — Notar g. Plantan je v smislu pravil konstatoval, da je predpisani ustanovni kapital popolnoma vplačan. — Ravnatelj „Živnostenske banke“, g. dr. Špitalký, je v imenu te banke zagotovil,

da bo ona novi zavod krepko podpirala ter delala na povzdrogo trgovine in obrtnosti. Zvišanje kapitala pride samo po sebi, naj se le dela na to, da bo zvišanje postalo potrebno. Govornik je izrekel županu Hribaru zahvalo, da je tako srečno dogral pripravljalna dela. Končno se je župan g. Hribar spominjal umrlega Maksa Veršča, ki je sprožil misel, ustanoviti banko. V znak sožalja so navzočniki vstali raz sedeže. Župan g. Hribar je potem izrekel zahvalo gg. dru. Špitalskemu, Mastnemu in Ottu, ki so pridobili „Živnostensko banko“, da bo novemu zavodu v zaslonu, ter zaključil zborovanje.

Odškodninska pravda društva „Bodočnost“ proti Janezu Bojt iz Vevč. O tej samo na sebi sicer malenkostni zadevi prinesel je včerajšnji „Slovenec“ senzacionalno poročilo, s katerim skuša z zavijanjem resnice in slabimi dovtipi prikriti veliko blamažo, katero so doživeli pri obravnavi toženec in za njim stoječi klerikalci. Po zaprisežni izpovedi priče Adolfa Prašeka, kateremu „Slovenčev“ poročevalc kar brez povoda očita, da ni dosti vreden, je namreč dokazano, da je gostilničar J. Bojt zastavil svojo častno besedo, da se bode shod določenega dne lehko vršil v njegovi gostilni. Toda J. Bojt je vsled pritiska katoliških mož dano častno besedo snedel. To ni v naših očeh niti lepo niti pošteno, nego navadno figamošč. Seveda, po klerikalnih naukih pa tudi častna beseda ni konj, in figamošč jem je krščanska čednost. Pa zakaj bi tudi skromnemu kmetskemu krčmarju ne bilo dovoljeno s častno besedo in dano obljubo ravno tako razpolagati, kakor o svojem času poslancu Žitniku! Sodišče je razsodilo, da je Bojt obljubo, odnosno pogodbo kršil, in da mora plačati odškodnino. Društvo „Bodočnost“ ni bilo do tega, je li iztoži večji ali manjši znesek, sicer bi ne bil njegov zastopnik dr. Fr. Tekavčič še pred sodbo predlagal, naj se sklene brez nadaljnega pravdanja poravnava glede vseh likvidnih zneskov. Zastopnik toženca, gospod dr. Furlan je pa prav oblastno odklonil vsako pogajanje ter ugovarjal, da tožniku sploh nobena odškodnina ne gre, češ, da Bojtova obljuba ni nič drugačka kakor daritvena pogodba (?) in da je toženec ni bil zavezan izpolniti, ker ni zapisana v obliku notarskega akta (?). Pri tej priliki svetovali bi ljubljanskim meščanom, ki bodo imeli ob času katoliškega shoda opraviti s katoliškimi možmi, da naj bodo pri naročilih zelo previdni, in da naj nobene obljube ne sprejmejo brez notarskega akta. Sodišče seveda ni prav nič uvaževalo napominani toženčev ugovor ter razsodilo, da je bil toženec k izpolnitvi obljube pravno obvezan, in da je to pogodbo samovoljno kršil, po naše povedano, da je toženec častno besedo snedel, in da je tista častita duhovščina, ki ga je k temu zapeljala, in puncto časti in dane besede ravno toliko vredna kakor Janez Bojt. — Društvo „Bodočnost“ ni tožilo zaradi tistih par krovč odškodnine, temveč jedino le radi tega, da je razkrinkalo pred sodiščem ostudno delovanje stranke, ki vedno kriči o veri in moralu, a se dejansko poslužuje najmemoralnejših sredstev v dosegu svojih namenov. To je dokazala ta pravda na brezvomen način in naj se „Slovenec“, ki je poslal k razpravi celo posebnega poročevalca — še tako zvija, njegova stranka je in ostane blamirana.

Svedrske ali klerikalne shode prireja po selski dolini Čočov France. Če niso ti svedrci blazni, tudi gotovo ni norišnice na Studencu. Sklical je ta ekonom „Gospodarske zvezde“ shod v Bukovšči in pri Sv. Križu, ali kje že pri neki podružnici, kjer sta celi dve hiši. Kakor čujemo, namerava sklicati dne 26. t. m., to je prihodnjo nedeljo v Rovtih pri Sv. Lenartu zopet shod. Čutimo se poklicani povedati temu možu, da v naši župniji vlada tak mir in red, da ne potrebujemo prav nobenih hujškačev. Če misli, da bode dobili med nami kaj „medijev“ za svoje konsumne eksperimente, se moti. Če pa misli nastopiti kakšen verski prerok, pa lahko ve, da imamo vrlo pobožnega gospoda župnika, ki skrbi za svoje mu izročene župljane. Neki kmet iz Rovt povedal je, da bode tisti slavni srečni dan, ko bode Čočov France pridigoval v Rovtih, poklical

živinozdravnika, da bode pripravljen, če bi se kašna krava preveč smeja. Seveda, naj te vrstice gospoda Franceta Demšarja ne strašijo, saj je neka ženica rekla, da bode zato „shod“, ker je v Rovtih vera v nevarnosti, torej je nujno potreba, da pride, da poživi verski duh Rovtarjev, samo, če se mu ne bodo preveč rovtarske krave — smeja.

Iz c. kr. mestnega šolskega sveta. O redni seji, ki se je vršila v soboto, dne 14. julija t. l. smo prejeli nastopno poročilo. Potem, ko je predsednik proglašil sklepčnost in pozdravil navzočne, je poročal zapisnikar o kurentnih stvareh in povedal, kako so bile rešene, kar se je vzelo s glasno na znanje. Sklene se preurediti pouk na obeh obrtnih pripravljalnicah tako, da bo odslej šolsko leto trajalo od 16. sept. do 31. maja, dalje da se bo poučevalo ob nedeljah od devetih do dvanajstih dopoldne, ob torkih od sedmih do devetih, ob petkih pa od sedmih do osmih zvečer. Deželnemu šolskemu svetu je predlagati, da nakaže mestnima katehetoma Roku Merčunu in Ivanu Smrekiju zakoniti nagradi za čeznormalni pouk v veronauku v preteklem šolskem letu. Gledej prošnje nekega mestnega učitelja za pripoznanje starostne doklade se sklene počakati doletje, da prošena doklada dospe. Poročila c. kr. okrajnega šolskega nadzornika, prof. Franca Levca o nadzorovanji prve in druge mestne deške petrazrednice, mestne dekliske osemrazrednice, zasebne deške štirirazrednic v „Marijanšču“ in zasebne dekliske sedemrazrednice v Lichtenhurničnem sirotišču se vemo na znanje. Sprejmo se vsi s temi poročili združeni nasveti in sklene se, da se poročila predlože c. kr. deželnemu šolskemu svetu v končno odobrenje. Za izpraznjeno drugo učno mesto na dvorazrednici na Barji se predloži c. kr. deželnemu šolskemu svetu terna predlog. Dvema v Spodnji Šiški stanujočima učenkama se dovoli, da smeta v prihodnjem šolskem letu vstopiti v tukajšnjo mestno nemško deklisko šestrazrednico. Poročilo c. kr. okrajnega šolskega nadzornika, profesorja Klementa Profta o nadzorovanju mestne nemške deške petrazrednice, mestne nemške dekliske šestrazrednice, zasebne deške štirirazrednice nemškega šolskega društva in zasebne notranje trirazredne dekliske meščanske šole pri ss. Uršulinkah, ter poročila istega nadzornika o okrajni učiteljski konferenci za nemške ljudske in meščanske šole ljubljanske v šolskem letu 1899—1900 vzemo se brez ugovora na znanje in se imajo predložiti c. kr. deželnemu šolskemu svetu v končno odobrenje. Izprashana učiteljska kandidatka Vida Levčeva se sprejme za radovoljko in se sklene, da jo je prideliti v službovanje mestni dekliski osemrazrednici. Končno se rešita še dve interni zadavi.

Zaveza učiteljskih društev. Izvedeli smo šele sedaj, da se je vdeležil zborovanja „Zaveze“ zaslужni štajerski dež. poslanec g. dr. Jurčela. Predsedništvo „Zaveze“ ni vedelo, da se je ta odlični priatelj šolstva vdeležil zborovanja in ga radi tega ni posebe pozdravilo.

Županom glavne občine postojnske je bil včeraj jednoglasno izvoljen g. Josip Dekleva.

Zadruga gostilničarjev in kavarnarjev je priredila včeraj izlet v Vintgar in na Bled. Izlet se je posrečil izborni, ter se ga je vdeležilo tudi mnogo drugega narodnega občinstva, zlasti precej dam. Priredili so izlet odborniki, na čelu jim gospod zadružni predsednik, občinski svetnik Tost in g. gostilničar Zajec. Družba se je peljala do Javornika ter šla peš skozi najlepše loge do prekrasnega Šuma. V romantični bližini vodopada, nad mostom je priredil družbi gostoljubni in požrtvovalni kavarnar g. Fran Kapeš, posestnik „Narodne kavarne“, izvrsten in opulenten zajutrek z raznimi mrzlimi jedili, pecivom in vinom. Od Šuma je šla mnogobrojna družba med petjem zboru ad hoc skozi čarobno dolino med veličastnim skalovjem in hribovjem ter ob bregu divne Radovne. Okoli poludne so izletniki dospeli do Žumerjeve gostilne. Tu se je vršil banket. Med obedom je nazdravil gosp. obč. svetnik Tost, kot predsednik družbe, zadrugi, zavednosti gostilničarjev in kavarnarjev. Napijalo se je cesarju za njega 70 rojstni dan, slovenski domovini, slogi in tovarištvu, g. Tostiju, g. Zajcu in g. Kapešu. Sploh je vladala v družbi vesela živahnost ter najlepša složnost. Zbor

ad hoc je prepeval prav dobro razne narodne pesmi in himne. Popoludne je šla družba na Bled, kjer se je zabava nadaljevala. Žal, da je bil čas tako prekratek! Zvečer se je vrnila družba v Ljubljano. Kako na Gorenjsko tako tudi v Ljubljano je imela družba svoj posebni vagon, za kar se je zahvaliti železniškemu vodstvu. Na tem izletu smo se preverili iznova, da imamo v Ljubljani prav zaveden, odločno naroden ter intelligenten stan gostilničarjev in kavarnarjev, ki morejo s ponosom prezirati žalitve klerikalnih gridilcev, ki so jim zabrusili v lice psovko, da so „razbojni“. Gostilničarji in kavarnarji so stan, ki dela našem narodu čast, — to je dokazal tudi včerajšnji prelepi izlet, kakoršni naj bi se ponavljali poslej vsako leto!

Iz Velikih Lašč se nam piše: Ker je zadnji dopisnik od tu videl le lučice in trobojnice pri razsvetljavi, popolniti moram nekoliko njegovo poročilo. Dopisnik namreč ni opazil transparenta v frankfurterskih barvah, v kojem je blestel „Hoch“. Ta izvajajoči transparent moral je lastnik, že izza l. 1898., ko je demonstrativno prepeval v neki tukajšnji gostilni „Wacht am Rhein“, tako neslavnoznani možic, mej žvižganjem in „Pereat Födransperg“ klici odstraniti, ker bi ga bilo inače ogorčeno ljudstvo siloma odpravilo. Ker je mož radi nas tukaj in ne mi radi njega, svetujemo mu dobrodoščno, da si takih neumnosti več ne dovoli, ker ga bomo sicer drugi pot napodili z mokro conju.

Iz Ribnici se nam piše: Mej objavljenimi imeni gospoj, po katerih zaslubi je imela ribniška čitalnica v svojo in v korišči družbe sv. Cirila in Metoda lep gmoten uspeh, je izpuščeno ime velecenjene rodu ljubkinje, gospo N. Gruntarjeve, kar bodi s tem popravljeno.

Iz Bele krajine se nam piše: Učiteljska služba na jednorazrednici na Črešnjevcu je od februarja letos že četrtekrat razpisana, ker se za njo ni oglasil noben prisilec, in to gotovo zaradi tega ne, ker je kraj premašno poznat; marsikdo si misli, da je ta šola v kakem hribovskem kraju. Toda temu ni tako. Mnogo in mnogo je krajev na Kranjskem, ki so glede lege in druzih ugodnosti nikakor ne morejo s Črešnjevcem primerjati. Po kakošnih hribih so šole, ki imajo učitelja, a Črešnjevec ga pogreša že pol leta, dasi je kraj prav v ravnini in toliko okrajne ceste, ki vodi iz Semiča v Metliko. Šola je novo poslopje, v katerem se nahaja prav lepa, prostrana soba za šolo, dalje dve lepi sobi s kuhinjo in kletjo, namenjeno učitelju. Tudi prijeten vrtič je pri šoli. Pošta vozi vsaki dan iz Semiča v Metliko in se ustavi vsikdar tudi pri šoli, da vzame pisma iz nabiralnika. Učitelj tedaj dobiva iz jednega ali drugega imenovanih krajev vsega, česar treba za dom. Šolsko poslopje je sicer na samem, a do prvih sednov tudi ni čez 200 korakov. V Novo mesto se pride po deželnini cesti, ki je četrtek ure od Črešnjevca, peš v štirih urah, v Črnomelj pa v dveh. Svoje fare in tudi svoje cerkve Črešnjevcani nimajo; v praznikih morajo tedaj hoditi opravljati svoje verske dolžnosti v jedno uro oddaljeni Semič. Šolske dece je nekako 60. Pouk je toraj pravlahak, ker pride najedenkrat le polovico otrok v šolo, do katere imajo najoddaljeneji komaj dober četrt ure. Črešnjevcani so, kakor sploh Belokranjci, prav dobrí ljudje. Učitelja imajo jako radi; zato pa tudi želé, da bi dobili s prihodnjim šolskim letom kojega, da bi se tam stalno nastanili. Ako se učitelj hoče v prostih urah baviti z lovom, dobi za to pri najemniku lova prav lahko dovoljenje. Črešnjevcani bi se tudi učiteljice ne branili, aki bi ne bilo moških prosilcev. Služba je razpisana do 31. avgusta. Opozarjate se na to, da službo osobito abiturientje in abiturientinje.

Mestna kopel. Od 12. do 19. avg. letos oddalo se je v mestni ljudski kopeli vsega skupaj 495 kopel in sicer: za moške (238 pršnih, 93 kadnih); za ženske (76 pršnih 88 kadnih).

Dva sleparska Laha. V Babnikovi gostilni v Kolodvorskih ulicah sta pronočevala daje časa zidar Anton Rossa in njegova žena Marija Rossa in naredila pri gostilničarici precej dolg. Dne 20. t. m. sta pobegnila, ne da bi plačala dolg. Vzela sta tudi nekaj reči seboj, katere niso bile njune. V stanovanju sta pustila precej težak kovčeg in vsekakdo je mislil, da je poln obleke. Ko pa so kovček odprli, našli so v njem dva težka kamna.

Patroni eksplodirali so včeraj popoludne v prodajalnici puškarja Frančiška Ševčeka v Židovskih ulicah št. 3. Zavitek patronov je bil namreč padel s police na tla in so se patroni vzbili. Papirnat zavitek je pričel goreti in je bila nevarnost, da se vnamejo vsi patroni, ker ni bilo takrat nobenega človeka v prodajalnici. Policijski stražnik Anton Potokar je ogenj pogasil.

Prepir med vojaki je nastal v Gerčarjevi gostilni v Cerkvenih ulicah št. 19. Spili so 14 litrov piva. Ko je bilo treba plačati, so se nekateri izgubili iz sobe in ostala sta le še dva vojaka v sobi. Jeden je plačal 8 litrov, drugih 6 pa ni hotel. Na to je drugi vojak potegnil bajonet in ga silil, da mora plačati. Na vpitje je prišla policijsko patruljo, ki je posredovala, da sta vojaka plačala vso ceho.

Svojo ženo pretepel je tesar Jernej Potočnik na Mestnem trgu št. 8. Žena je prišla po njega v gostilno, kar je mož tako razsrdilo, da jo je z nekim orodjem vdaril po glavi. Žena ima na čelu rano.

Mlekarski voziček prevrnil je včeraj Frančiški Hočvar iz Zgornje Hrušice št. 8 Doberletov hlapec Gaspar Habe. Voziček je stal na Poljanski cesti pred hišo št. 37 in je bil naložen s posodami za mleko, katero je izteklo iz posod, ko se je voziček prevrnil.

V „Tonhalle“ se je zaletel voz Jakoba Jagra iz Hrastja. Mož je prišel po gnojnicu v mesto in je pripel dva voza skupaj. Na Kongresnem trgu se je zadnji voz odvezal in je držal proti „Tonhali“, kjer je padel v vrata.

S pilo je vdaril urarski pomočnik Karl Pichler na Mestnem trgu št. 7 devet let starega Pavla Šusteršeka, ker je ta gledal v prodajalnico. Deček je imel vso roko vtečeno.

Lisjak za varha. Neki posestnik na Poljanski cesti ima na verigi priklenjene lisjake, ki mu straži dom.

Izgubila je Ana Daneš iz Loga pri Mengšu v Prešernovih ulicah zlato verižico, vredno 60 kron.

Nove razglednice. V zalogi knjigotržnice Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg je izšlo četvero krasnih res umetniško dovršenih dvojnih razglednic, ki so narejene po slikah znanega umetnika M. Pernhardta. Razglednice predstavljajo razgled s Triglava in sicer od južne in severne, z padne in vzhodne strani. Vse štiri razglednice stanejo 80 vinarjev. Prekupcem se dovoli primeren rabat. — Trgovca g. V. Repe na Bledu je izdal dvojno jako lično v raznih barvah izdelano razglednico, ki predstavlja „kinč nebeški“, naš Bled.

Brzjavni in telefonski promet meseca julija 1900. Na c. kr. brzjavnih postajah tržaškega poštnega ravateljstva bilo je meseca julija 1900, in sicer na Primorskem oddanih 50.843 došlih 56.115, tranzitujočih 153.318, skupaj 260.276 brzjavk; od teh jih odpada na Trst sam: oddanih 32.732, došlih 37.549, tranzitujočih 137.928, skupaj 208.209 brzjavk; na Kranjskem oddanih 9417, došlih 10.954, tranzitujočih 20.090, skupaj 40.461 brzjavk. V interurbannem telefonskem prometu bilo je v isti dobi: v Trstu 1954, v Opatiji 328, v Pulju 198 in v Ljubljani 246 pogovorov; v lokalnem prometu govorilo se je: v Trstu 280.000krat, v Pulju 6500krat, v Gorici 5828krat, v Opatiji 1954krat in v Ljubljani 19.350krat.

Šolstvo v Italiji. Italijanski zbornici je predložil prof. Fabiani z 10.000 podpisu učiteljev opremljeno peticijo, ki zahteva izboljšanje stanja italijanskega učiteljstva. Tej peticiji povzamemo, da je bilo 11.289 šol slabo nastanjenih (meno che mediocri). V mnogih krajih ne poznajo šolskih klopi, a kjer so, tam so slabe, stare in razpadle. 13.479 šol je slabo, 20.403 srednje in 16.129 dobro opravljenih. Učila so slaba v 16.679, srednja v 19.679, dobra v 15.790 šolah. V nekaterih krajih so občine največje sovražnice šol, ker misijo ljudje, da so uborne učiteljske plače vzrok velikim davkom. Šolski zakon je nepopolen, šolski obisk nepravilen: pozimi so šole prenapolnjene, poleti so prazne. Po mnogih krajih je obligatorični pouk prazna beseda.

Skok s stolpa. Iz Jičina poročajo, da je te dni zlezel neznan, lepo oblečen gospod na stolp. Spodaj je pustil klobuk in palico. Na stolpu je splezal skozi okno in se splazil po strelovodni žici prav na vrh stolpa. Tam je imel nemški govor, ka-

terega pa ni razumel nihče, da si je bilo pod stolpom vse polno ljudi. Ko mu je velela cerkovnikova žena, naj gre dol, se je gospod zavrtil na peti in skočil s 40 m visokega stolpa. Obležal je mrtev. Baje se piše Johann Radisch. Odškod je, ni znano.

* Prej milijon, sedaj siromak.

"Glas Naroda" poroča: V hlevu poleg podrtine svoje nekdanje vile v Riverdale ob Hudsonu biva na stare dni Robert A. Johnston bivši milijonar in član najbolj slovečne kupčijske tvrdeke v New-Yorku. Še pred dvanaestimi leti je imel dva milijona dolarjev premoženja, sedaj pa bi moral brez doma potovati po svetu, da se ga ni usmilil sedanji posestnik njegovega nekdanjega posestva in mu odkazal hlev za stanovanje. Kot mladenič je prišel s svojima bratoma z Irskega v New-York, kjer je John kot najstarejši, pričel z bratoma malo trgovino. Z veliko marljivostjo so se bratje poprijeli kupčije, katera se je pod njihovim vodstvom v malo letih velikansko povečala. Po smrti bratov je bil Robert edini dedič velikega premoženja. Kot posestnik dveh milijonov se je hotel Robert znebiti vseh skrbi in dela, zato je isto prodal. V Riverdale ob Hudsonu si je sezidal krasno vilu in isto okrasil z najdražjo hišno opravo. Johnston je preživel najboljša leta svojega življenja samotno v krasni palači. Vkljub samotnemu življenju je postajal čudak v Riverdale vedno ubožnejši in leta 1890. je moral napovedati bankerot s 55 487 dolarjev dolga. Vila je prešla v posest Central Trust Co. in kmalu potem je postala žrtev plamena. Od tistega časa biva Johnston v hlevu. Vsak dan, izvemši nedelje, potuje samotar v New York, toda nihče ne ve kak posel ima ondi.

Književnost.

"Prosvjeta" ima v XVI. broju to vsebino: Lovretić Gjena i Josip: Listak djeteljine. Safvet Mirza: Narodno cvieće. Na Gjurglevadne. Ajalbert Jean: Il était une fois. † Josip Torbar. Davila pl. Hinko: Težki dani. Deželić Gjuro Stj.: Marijan Marković. Rikard Katalinić Jeretov: Kraljica noći. H. Heine: Zašto?... Preveo Nikola Ostojić. Tolstoj L. N. grof: Majčina poviest. Hirc Dragutin: Morski psi. Bučar Franjo dr.: Hrvatska protestantska književnost za vrieme reformacije. Slike iz Kine. Listak. Slike: † Josip Torbar. Volpe Vicenzo: U samostanskem ateliru. Cesta Banjaluka Jajce: Izlaz iz tunela. Pod klišurama. Put iz Banjaluke u Jajce. Djedina J.: Počinak. Šah Musaffer ed-din i veliki vezir. Slike in Kine. Kraljica Margarita. Umbert I. Helena. Viktor Emanuel III. Pucanje na oblake. Umjetnički prilog.

Telefonska in brzjavna poročila.

Dunaj 24. avgusta. Uradna "Wiener Zeitung" prijavlja lastnoročno pismo cesarjevo na dra. Körberja, v katerem pismu izreka cesar z najtoplejšimi besedami svojo zahvalo za čestitke in pojavlo lojalnosti povodom svoje 70-jetnice.

Plzen 24. avgusta. "Plz. Listy" javljajo, da je grof Coudenhove po svoji konferenci s Körberjem in Rezekom dejal, da ni verjetno, da bi Čehi za tako neznavne koncesije, kakor jih ponuja Körber, odnehalo od obstrukcije.

Madrid 24. avgusta. Vlada je prepovedala v Saragošo sklicano protestantsko konvencijo.

Berolin 24. avgusta. Po došlih uradnih poročilih je bil nemški poslanik v Pekingu, Ketteler, ustreljen, in sicer so ga na višji ukaz zavratno ustrelili kitajski policisti. Neki Kitajci so zdaj pokazali, kje je bil pokopan. Odkopali so grob in pokazalo se je, da je bil Ketteler zadet v glavo.

London 24. avgusta. Iz Sanghaja se poroča, da je tam zavladala velika vznemirjenost, ker od komandanov združene armade ni nikakih direktnih vesti, odkar so oprostili poslanike. Sodi se, da so Kitajci zvezli združene armade v Pekingu z obrežjem pretrgali.

London 24. avgusta. Poroča se, da stoji glavna burska armada na zahodni strani Krokodilske reke, in da šteje 20.000 mož. Ta armada zapira vhod v Buschveld, koder je zdaj zbrana burska živila. Na raznih družih krajih se nahajajo večje in manjše čete. Krüger se mudi v Roosenkraalu. Buri, ki so zbrani na južozapadni strani, so zdaj bojevitiji, kakor kdaj poprej.

Narodno gospodarstvo.

Dobava drv. V sredo, dne 29. avgusta t. l. ob 10. uri dopoludne se bo pri vojaškem oskrbovalnem skladišču v Zadru vršila ponudbena razprava zaradi zagotavljenja potrebštine 6220 kubičnih metrov trdih drv v polenih za kurjavo. Drva se morajo do konca meseca avgusta 1901. popolnoma dobaviti. Sprejemajo se le pismene ponudbe. Drva, ki se dobavijo, morajo biti nesplavljeni, zdravi, suhi in iz trdrega lesa (bukev, gaber). Pogoji se lahko vpogledajo v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani. Zvezek s pogoji za pogodbeni kup pa leži pri vojaškem oskrbovalnem skladišču v Ljubljani in se tam tudi lahko kupi za ceno 8 vin. od pole.

Proti zobobolu in gnjilobi zob izborni deluje

Melusina ustna in zobna voda

utrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust. Cena 1 steklenici z rabilnim navodom 50 kr.

Zaloga vseh preizkušenih zdravil.

Po pošti razpošilja se vsak dan dvakrat.

Jedina zaloga (10-34)

Iekarna M. Leustek, Ljubljana

Resiljeva cesta štev. 1, zraven mesarskega mostu.

Meteorologično poročilo.

Avust	Čas opa-zovanja	Stanje baro-metra v mm.	Temperatura v °C.	Vetrovi	Nebo	Padavinova v 24 urah
23.	9. zvečer	736,0	19,2	sl. jzahod	jasno	0,0 mm
24	7. zjutraj	736,8	15,8	brezvetr.	meglja	0,0 mm
	2. popol.	735,1	27,8	sl. vzhod	jasno	0,0 mm

Srednja včerajšnja temperatura 20,1°, normalne: 18,1°.

Dunajska borza

Skupni državni dolg v notah	97.70
Skupni državni dolg v srebru	97.25
Avtrijska zlata renta	116.85
Avtrijska kronska renta 4%	97.75
Ogrska zlata renta 4%	115.20
Ogrska kronska renta 4%	90.60
Avtro-ogrski bankni delnice	1705-
Kreditne delnice	658.50
London vista	242.27
Nemški drž. bankovci za 100 mark	118.35
20 mark	23.66
20 frankov	19.30
Italijanski bankovci	90.30
C. kr. cekini	11.40

Srednja včerajšnja temperatura 20,1°, normalne: 18,1°.

Prva slovanska

c. kr. priv. tovarna ognjegasnega orodja

kakor: brizgalnic najnovješč konstrukcije, s sesalno in tlačilno odprtino na obeh straneh ter s patentom proti zmrzlini, parnih strojev, cevij, čelad in pasov, kmetijskih strojev in peronospera brizgalnic itd.

R. A. Smekal

Czech-Moravsko Smichov-Praga podružnica v Zagrebu

priporoča slavnim ognjegasnim društvom, kmetijskim podružnicam ter zasebnikom svojo bogato zalogo. — Cene brez konkurenčne. — Ugodnosti izvanzredne dovoljene. — Uzorci in ceniki brezplačno. — Ustveni pogovori na zahtevo. — Pošiljate franko na vsak kolodvor.

Z velesplošanjem (391-36)

Podružnica R. A. SMEKAL v Zagrebu.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Josip Noll.

Editor and responsible editor: Josip Noll.

Mlekarna

katera lahko odda na teden več **surovega masla** v kosih po $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{3}$ in 1 kg, naj pošije ponudbo z najzadnjim ceno pod: "Stalen odjemalec" na upravnosti "Slov. Naroda". (1685-2)

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. junija 1900. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. **Proga** čez Trbiž. Ob 12. uri 5 m. po noči osobni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal, Inomost; čez Klein-Riefling v Steyr, v Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 17 m. zjutraj osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Klein-Reifling v Linc, Budejvice, Plzen, Marijine vari, Heb, Francove vari, Karlove vari, Prago, Lipsko; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m. dopoldne osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 6 m. populadne osobni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Ljubno; čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genova, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejvice, Plzen, Marijine vari, Heb, Francove vari, Karlove vari, Lipsko, Dunaj via Amstetten. Ob 7. uri 9 min. zvečer osobni vlak v Jesenice. Vrh tega ob nedeljah in praznikih ob 5. uri 41 min. populadne v Podnart-Krope. — **Proga v Novemestu in v Kočevje.** Osobni vlaki: Ob 6. uri 64 m. zjutraj, ob 1. uri 5 m. populadne, ob 6. uri 55 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano** juž. kol. **Proga** iz Trbiža. Ob 5. uri 15 m. zjutraj osobni vlak z Dunaja via Amstetten, iz Inomosta, Solnograda, Lince, Steyr, Isla, Aussee, Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste. Ob 7. uri 45 min. zjutraj osobni vlak iz Jesenice. — Ob 11. uri 16 m. dopoldne osobni vlak z Dunaja via Amstetten, iz Karlova varov, Heba, Marijine varov, Plzna, Budejvice, Lince, Ljubna, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m. zvečer osobni vlak z Dunaja, iz Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlova varov, Heba, Marijine varov, Plzna, Budejvice, Lince, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. Vrh tega ob nedeljah in praznikih ob 8. uri 20 min. zvečer iz Podnart-Krope. — **Proga** iz Novoga mesta in Kočevja. Osobni vlaki: Ob 8. uri in 21 m. zjutraj, ob 2. uri 32 m. populadne in ob 8. uri 48 m. zvečer. — **Odhod iz Ljubljane** drž. kol. v Kamnik. Ob 7. uri 28 m. zjutraj, ob 2. uri 5 m. populadne, ob 6. uri 50 m. in ob 10. uri 25 m. zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih — **Prihod v Ljubljano** drž. kol. iz Kamnika. Ob 6. uri 49 m. zjutraj, ob 11. uri 6 m. dopoldne, ob 6. uri 10 m. in ob 9. uri 55 m. zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih. (1305)

Najiskrenje čestitke in tisočkratni "Živio!" mlademu, lepemu avškultantu Ludoviku k njegovemu imendanu. (1697) M....

Četrti ponatis brošurice

„Izboljeni Bog!“ je izšel in se dobiva v L. Schwentnerovi knjigotržnici komad po 20 vin., po pošti 3 vin. več.

Išče se sluga za hoteler

zmožen slovenskega in nemškega jezika. Prednost imajo, kateri so že bili v takem poslu, ali pa dosluženi vojaki. (1698-1)

Naslov v upravnosti "Slov. Naroda".

Dva gospoda

vsprejmeta se na stanovanje in hrano v Krojaških ulicah št. 1.

Razgled je na Glavni trg. Več se izstotam v III. nadstropji, na levo. (1682-3)

Trgovski pomočnik

izvežban v špecijski stroki, želi stopiti v službo v kako boljšo in večjo trgovino z bogatimi nadaljnimi izobrazbi, najraje v mestu.

Ponudbe pod A. K. upravnosti "Slov. Naroda". (1672-2)

Böttger-ja podganska smrt

za popolno pokončanje vseh podgan, strupa prosta za ljudi in domače živali, à 40 kr. in 60 kr. se dobiva samo (1393-7)

v deželnih lekarji pri Mariji pomagaj M. Leustek-a v Ljubljani.

Z uspehom podganska smrti sem bil tako zadovoljen. Po prvem nastavljenju sem našel 18 podgan mrtvih in torej lahko vsakomur pripomčam to sredstvo.

Schweinfurt 11. februarja 1899.

L. Kres, mlekarja.

C. kr. priv. tovarna za cement

Trboveljske premogokopne družbe v Trbovljah

priporoča svoj pripoznano izvršni Portland-cement v vedno jednakomerni, vse od avstrijskega društva inženirjev in arhitektov določene predpise glede tlakovne in odpornе trdote **daleč nadkritičajoči** dobroti, kakor tudi svoje priznane izvrstno **apno**.

Priporočila in spričevala

raznih uradov in najsvovitejših tvrdk so na razpolago.

Centralni urad:

— Dunaj, I., Maximilianstrasse 9. —

(1657-3)

Razglas.